

JEROEN KLEIJNE

**VLINDERS IN M'N HOOFD
DE MOOISTE LIEFDESLIEDJES
IN DE NEDERLANDSE TAAL**

*Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam*

*Omdat ik van je houd
Omdat ik van je houd
Krijg ik het zo ontzettend koud
Als jij niet bij mij bent*

(‘Omdat ik van je houd’, Jaap Fischer, 1963)

EEN ODE

‘Als je bij me weggaat, mag ik dan met je mee.’ Voor de een verwoordt deze regel van Acda & De Munnik de essentie van de liefde, de ander vindt herkenning in de wanhoopskreet van Goldband: ‘Ik maak alles kapot, maar niet bij jou.’ Het liefdespalet telt eindeloos veel kleuren. Hoe jij ruikt is als thuis. Ze draait haar heupen in de vorm van jouw hart. Alles is liefde voor wie dat wil en voor wie nog durft te dromen. De zoete oorlog van het minnen. Ik wil je kusjes geven waar je ook maar wil. Nog meer jij is fantastisch toch?

Met *Vlinders in m'n hoofd* breng ik als liefhebber van het genre een ode aan het Nederlands liefdeslied. In het fictieve *Groot Nederlands Songbook* spat de liefde voortdurend van de pagina's. Het bevat liedjes over de allesomvattende liefde: ‘Eenzaam is voortaan een stap bij jou vandaan’ (Bram Vermeulen). Liedjes over de wanhopige liefde: ‘Ik wil je / Blijf bij me / Hou van me / Ga nooit meer weg’ (De Kreuners). Over de beginnende liefde: ‘Alles wat je deed, alles wat je zei, wilde ik ook zijn / Je haren superlang en voor niemand bang en hoe je keek naar mij’ (Maaïke Ouboter). Over de gecompliceerde liefde: ‘Laten we door muren gaan, telkens weer / Tegen beter weten in misschien’ (Wende). En ook de vrije liefde wordt met enige regelmaat bezongen, onder anderen door Robert Long in ‘Liefste mijn liefste’: ‘Vergeet de moraal van je moeder en vader / Het was goed bedoeld maar het verrijkte je niet / Zie toch je hart als een heel grote ader / Die als je dat wilt plaats aan tientallen biedt.’

Er zijn liedjes die een verhaal vertellen, zoals de liefde op afstand in het vrolijke ‘Stiekem gedanst’ van Toontje Lager: ‘Drie uur 's nachts, 7 januari / Het panterbloesje en de spijkerbroek / De armen bloot, de korte zwarte haren / En ik stond daar ergens op een hoek.’ Of het dromerige reisverslag ‘Christoffel’ van Maarten van Roozendaal: ‘Langs de vaart en het tolhuis en over het spoor / Links bij de sluizen

en dan weer rechtdoor / Door, door en almaar door / Ga nou maar verder, rij door / Iedere meter brengt jou dichterbij / Aan het eind van het asfalt, wacht zij.'

Al die honderden liedjes hebben ten minste één persoon in het hart geraakt – of deden dat ooit. Op die ene avond dat de liefde ineens op de hoek van de straat op je wachtte. Toen je die onvergetelijke nacht beleefde. Die glimlach op dat ene feest die je daarna niet meer losliet. Er was dat ene liedje dat voor jou – of voor jullie – zomaar een diepere betekenis kreeg, door die combinatie van woorden en muziek die precies samenviel met dat magische moment. Voor de romantici onder ons – en daar schaar ik mij zeker onder – zijn liefdesliedjes een onmisbaar onderdeel van de soundtrack van het leven.

Voor al die mensen die even geen geliefde in hun leven hebben, biedt Harrie Jekkers één troost: al het goede in het leven begint met de liefde voor jezelf: 'Ik hou van jou is niet de sleutel tot de ander / Maar ik hou van mij, al klinkt het bot en slecht / Wie van zichzelf houdt die geeft pas echt iets kostbaars / Als ie ik hou van jou tegen een ander zegt.' Loop je dan toch een bijzonder iemand tegen het lijf, dan is er godzijdank altijd een bijpassend liedje. Van Rob de Nijs, Doe Maar en Bløf tot Typhoon, Froukje en S10: allemaal hebben ze onvergetelijke liefdesliedjes uitgebracht. Als je verliefd bent, hoor je ze plotseling overal. Zoals Roosbeef het verwoordt in 'Onder invloed': 'En alle liedjes op de radio / Lijken heel veel op elkaar / Maar ik zing alles mee / Vind de gekste dingen mooi / Zelfs Xander de Buissonjé die brak / Bij mij een snaar.'

EEN ODE

♥ DISCLAIMER

- De basis voor de lijst met honderd liedjes in dit boek is gelegd met een artikel dat ik begin 2024 schreef voor de *VARAgids*. Ik vroeg 27 radio-dj's om een top 10 in te sturen van hun favoriete liefdesliedjes in het Nederlands. Voor dit boek heb ik hun suggesties aangevuld met nummers waarvan ik vond dat ze echt niet mochten ontbreken én met mijn persoonlijke favorieten. De lijst is uiteraard verre van compleet, maar geeft een dwarsdoorsnede van het genre: recente nummers, nederpopklassiekers en verborgen pareltjes. Ik heb gekozen voor liedjes die een ode brengen aan iemand of aan de liefde zelf. Er staan dus geen liedjes in over liefdesverdriet, hoe waardevol ook. Namenliedjes ontbreken eveneens, omdat ze te veel zijn toegespitst op één persoon – bovendien staan die al prachtig beschreven in de boeken over namenliedjes van Paul Onkenhout en John Schoorl.
- In de meeste gevallen hebben songwriters, artiesten en andere kenners voor *Vlinders in m'n hoofd* de verhalen achter de liedjes zelf met mij gedeeld in interviews. Waar dat om een of andere reden niet kon, heb ik de informatie gehaald uit bestaande interviews, boeken en andere bronnen.

🎧 PLAYLIST OP SPOTIFY

Op Spotify vind je een playlist met alle honderd liefdesliedjes uit dit boek. Scan de code in je Spotify-app en luister:

‘pas nu
je hier
niet bent,
nu voel
ik het
in mij’

ALS ZE ER NIET IS DE DIJK

Een meester in het genre is natuurlijk Huub van der Lubbe. De zanger van de in 2022 opgeheven band De Dijk lijkt met nummers als ‘Nergens goed voor’, ‘Groot hart’ en ‘Bloedend hart’ de man die de romantische lyriek zo’n beetje heeft uitgevonden. Voor de ontstaansgeschiedenis van zijn grootste hit – ‘Als ze er niet is’ – moeten we terug naar de zomer van 1993, wanneer Van der Lubbe met zijn gezin net terugkomt van een heerlijke vakantie op Corsica. Zijn vrouw Teuntje en hun dan zesjarige dochter Mira gaan nog een paar dagen naar de camping in Egmond-Binnen, dus de zanger heeft thuis het rijk alleen. ’s Ochtends met een kop koffie aan de keukentafel stelt hij zich voor hoe het zou zijn als zijn vrouw niet terug zou komen: ‘Als ze er niet is’, noteert hij in een van zijn schriftjes. Van der Lubbe: ‘In vijf woorden schets je zo de situatie: ze is er niet, wat dan?’

De zanger mijmert door en nog dezelfde dag wordt een klassieke zin uit de nederpop geboren: ‘Als ze er niet is, weet een man pas wat hij mist,’ vloeit uit zijn vulpen. ‘Soortgelijke zinnen komen in meer liedjes voor,’ benadrukt hij tijdens het gesprek in het Amsterdamse café bij hem om de hoek. ‘William Bell zingt bijvoorbeeld “You don’t miss water ’till your well runs dry” – dat is de kerngedachte van mijn nummer. Zelfs als je een goede hookline hebt, kan een liedje soms tien jaar blijven liggen, maar in dit geval schoot het gelukkig lekker op.’

Wanneer Teuntje zondagavond thuiskomt, is het liedje klaar en leest hij de tekst voor. ‘Inderdaad,’ zegt ze met een glimlach. Van der Lubbe snapt haar reactie wel: ‘Bij ons is het echt zo – iets wat in dit lied zit – dat zij de prater is van ons tweeën en ik me weinig uitspreek. In die zin is de tekst uit ons leven gegrepen. Als man neem je bepaalde dingen misschien te veel voor lief – tot het over is. “Waarom heb ik niet...?” roep je dan uit. Als de relatie zich herstelt, maak je toch weer dezelfde fouten.’

‘Als ze er niet is’ komt uit als eerste single van het album *De blauwe schuit* (september 1994). Op 29 oktober bereikt het nummer de vijfde plaats in de Top 40 en het is daarmee de grootste hit van De Dijk. In de hitparade concurreert De Dijk onder andere met het nummer ‘Dikke Lul’ van de Dikke Lulband, dat wél de top 3 haalt. Het refrein laat aan duidelijkheid niet te wensen over: ‘Dikke lul, dikke lul, dikke lul, lul lul’. Van der Lubbe, met gevoel voor ironie: ‘Of ik het jammer vind dat we geen nummer 1-hit hebben gehad? Dat zou natuurlijk leuk zijn geweest. Ik vond ons op zijn minst een iets beter nummer hebben dan de Dikke Lulband.’

De zanger had niet verwacht dat ‘Als ze er niet is’ tot op de dag van vandaag het populairste nummer van De Dijk zou blijven. ‘Op het moment van maken heb je nooit in de gaten waar het gaat eindigen. Als we dit nummer live speelden, zag je sommige vrouwen op de eerste rijen triomfantelijk het refrein meezingen. Soms haalden ze dan hun mannen erbij: zie je nou, dat gaat over jou. En dan zag ik die mannen een beetje kijken, zo van: ja ja, ik hoor het heus wel. Antonie Broek, onze drummer en producer, heeft de bridge ontleend aan een Siciliaanse treurmars. Misschien is dat een van de redenen dat het ook resoneert bij mannen die onlangs hun vrouw hebben verloren. Hoe liedjes precies werken, weet je nooit. Je kunt iets maken en vermoeden dat het wel aardig is. Dat het een hit wordt, weet je niet van tevoren. En je weet al helemaal niet wat een lied bij sommige mensen teweeg kan brengen.’

♥ FAVORIETEN VAN HUUB

Annelie Daniël Lohues

As ik joe niet had Skik

Mia Gorki

ALS ZE ER NIET IS • DE DIJK

Tien tegen een dat ik mijn mond hou
Als ik je weer zie
Ik ken mezelf zo onderhand
Een prater ben ik niet
Hoe was het hier
Zal je vragen
En ik zal zeggen

Goed
Maar ik zeg je niet wat ik nu denk
Dat ik je eigenlijk zeggen moet

Een man weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Een man weet niet wat hij mist
Maar als ze er niet is
Als ze er niet is
Weet een man pas wat hij mist

Jij praat honderduit over hoe het was
Over hoe je het hebt gehad
En misschien als ik op dreef ben
Zeg ik een keertje schat
Dan vraag je mij
Hoe was het bij jou
Hooguit zeg ik dan
Stil
En ik zeg je weer niet wat ik nu denk
Dat ik je eindelijk zeggen wil

Een man weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Een man weet niet wat hij mist
Maar als ze er niet is
Als ze er niet is

Pas nu je hier niet bent
Nu voel ik het in mij
Nu je mij niet hoort
Voel ik het woord voor woord
Voor woord

Een man weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Weet niet wat hij mist
Een man weet niet wat hij mist
Maar als ze er niet is
Als ze er niet is
Weet een man pas wat hij mist

TEKST: HUUB VAN DER LUBBE

MUZIEK: HANS VAN DER LUBBE

UITGEBRACHT: 1994